

Carmen IORDĂCHESCU

Luminița MINCĂ

Dana DOGARU

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a III-a

EDITURA CARMINIS
educational

Copertă și ilustrații: Giorgian Gînguț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IORDĂCHESCU, CARMEN

Să dezlegăm tainele textelor literare : clasa a III-a / Carmen

Iordăchescu, Luminița Mincă, Dana Dogaru. - Pitești : Carminis Educațional
168 p.; il.; 26 cm

ISBN 978-973-123-305-5

I. Mincă, Luminița Elena

II. Dogaru, Dana

37

Copyright © Editura CARMINIS

Redactori: **Anastasia Budișteanu, Diana Pițigoi**

Tehnoredactori: **Marina Zamfir, Mina Suditu**

Corectură: **autoarele**

Tehnoredactare computerizată: Editura CARMINIS

Tiparul executat la S.C. BOOKART PRINTING S.R.L. București

Comenzile se primesc la tel./fax: 0248 253 022, 0248 252 467

e-mail: editura_carminis@yahoo.com

sau pe adresa:

Editura CARMINIS

str. Exercițiu, bl. D 22, sc. B, ap. 1

cod 110242, Pitești, jud. Argeș

www.carminis.ro

ISBN 978-973-123-305-5

CUPRINS

I. RECAPITULĂM DIN CLASA A II-A	5
II. POVEȘTILE PĂMÂNTULUI	
<i>Spiridușul cel bun al cărții</i> , după Ada Teodorescu	8
<i>Povestea pământului și a muncii</i>	12
<i>Cu nasul în carte</i> , după Nina Cassian	15
Recapitulare	18
III. CĂLĂTORIE PE UN NOR	
<i>Furtuna</i> , după Ruth Stiles Gannett	21
<i>Țara lui Vreau-și-primesc</i> , după André Maurois	25
<i>O vizită la Cumuleta</i> , după George Ricus	29
Recapitulare	34
IV. DIN LUMEA REALĂ, ÎN LUMEA TEXTULUI	
<i>Ruxi</i> , după Matthew Lipman	37
<i>Cocoș de munte fotografiat</i> , după Ionel Pop	40
<i>Perla de scoică</i>	43
<i>Casa lui Tomi</i> , după Adrian Oprescu	47
Recapitulare	49
V. PLANTELE ȘI ANIMALELE AU POVEȘTEA LOR	
<i>Povestea florii-soarelui</i> , după Tudor Pamfile	52
<i>Puiul de elefant</i> , după Rudyard Kipling	56
Recapitulare	61
VI. SEMNELE NESCRISE ALE NATURII	
<i>Semnul de iarbă</i> , după Silvia Kerim	64
<i>Natura nu te iartă</i> , după Passionaria Stoicescu	70
Recapitulare	74

VII. ÎN LUMEA SUNETELOR ȘI A CULORILOR

<i>Fram, ursul polar, după Cezar Petrescu</i>	78
Adjectivul	80
<i>Valea cu fluturi, cu păsări și cu flori, după Fănuș Neagu</i>	83
<i>Pietricica și caracatița, după Henri Cornélus</i>	88
Recapitulare	92

VIII. ÎMPREUNĂ

<i>Zăpada mieilor, după Mircea Sântimbreanu</i>	95
Pronumele	99
<i>Din greșeală, după Lev Tolstoi</i>	102
Recapitulare	107

IX. DESPRE INVENȚII

<i>Max, Duc și nava cosmică, după Walt Disney</i>	111
Verbul	112
<i>Aurel Vlaicu, după Mihail Drumeș</i>	116
Recapitulare	121

X. COMUNICAREA POLITICOASĂ ȘI RELAȚIILE CU CEILALȚI

<i>Matilda, după Roald Dahl</i>	125
<i>O întâmplare deosebită, după Călin Gruia</i>	130
Recapitulare	134

XI. JOC ȘI PRIETENIE

<i>La scăldat, după Ion Creangă</i>	137
<i>Doi mari prieteni, după Mihail Sadoveanu</i>	140
<i>Aniversarea Gretei, după Sandra Waren</i>	145
Recapitulare	149

XII. CURCUBEUL VACANȚEI

<i>Vacanța, de Emilia Căldăraru</i>	153
<i>James și piersica uriașă, după Roald Dahl</i>	156
Recapitulare	160
Recapitulare finală	163

I. RECAPITULĂM DIN CLASA A II-A

Citește textul:

Când s-a trezit Cip-Cirip, un vânt rece care bătea legăna frunzele copacilor și tufele măceșilor. Soarele nici nu răsărise încă și vrăbiuța Cip-Cirip își luă zborul spre prietena ei, rândunica. A stat vrăbiuța, a mai strigat o dată, de două ori, apoi, sfâr, a zburat spre pădure. Frunzele copacilor începuseră să se îngălbenească și firele de iarbă nu mai erau verzi. Vrăbiuța simțea că e mai frig decât ieri, dar nu prea înțelegea de ce.

Și cum zbura ea, așa, mai aproape de pământ, numai ce-o văzu pe furnică. Aceasta ducea spre un mușuroi un miez de pâine mai mare decât două furnici la un loc!

Vrăbiuța se apropie de ea și ciripi:

– Cip-cirip, soră furnică, n-ai văzut pe rândunică?

Furnica îi răspunse fără să se oprească din drum:

– N-am văzut-o, n-am văzut-o. Eu n-am timp să mă uit după rândunică. Acum îmi fac provizii de iarnă...

(Titel Constantinescu, „Unde a zburat rândunica“)

1

Precizează:

- Autorul _____
- Titlul _____
- Personajele _____
- Locul și timpul când are loc întâmplarea _____
- Numărul de alineate _____

2

Completează enunțurile.

Întâmplarea se petrece în anotimpul _____

Numele vrăbiuței este _____

Vrăbiuța o căuta cu înfrigurare pe _____

Furnica era ocupată cu _____

Rândunica a zburat _____

3

Selectează din text:

- trei cuvinte care conțin litera „î“ – _____
- trei cuvinte care conțin litera „â“ – _____
- un cuvânt format din patru silabe – _____
- un cuvânt care începe cu o vocală – _____
- un cuvânt care se termină cu o consoană – _____

4

Găsește cuvinte cu același înțeles pentru:

- ★ prietenă → _____
- ★ larmă → _____
- ★ arbore → _____
- ★ a vedea → _____

5

Găsește cuvinte cu înțeles opus pentru:

★ gros ≠ _____

★ rece ≠ _____

★ se apropie ≠ _____

★ a se opri ≠ _____

6

Alcătuiește câte două enunțuri în care cuvintele „bancă“ și „corn“ să aibă înțelesuri diferite.

7

Desparte în silabe cuvintele:

○ începuseră → _____

○ pământ → _____

○ îngălbenească → _____

○ provizii → _____

8

Scrie varianta corectă: **sa/s-a, sau/s-au.**

Zilele _____ micșorat. Noaptea _____ mărit. Copacii _____ dezbrăcat de frunze. Pe pământ _____ în văzduh, viețuitoarele _____ pregătit pentru anotimpul frigos. Rândunica _____ grăbit să plece în țările calde. Și-a luat rămas-bun de la prietena _____ și a pornit în lunga _____ călătorie. _____ uitat cu tristețe înapoi, dar și-a amintit, pentru siguranța _____, că nu trebuie să piardă timpul, vremea rece _____ apropiat.

9

Completează cu „într-o“, „într-un“, „printr-o“, „printr-un“, „dintr-o“, „dintr-un“.

* Marian a intrat _____ librărie.

* _____ castel au ieșit mulți cavaleri.

* _____ minune, mi-am găsit cartea pierdută.

* _____ sat era un moșneag tare bătrân.

* Mașina s-a apropiat _____ direcție necunoscută.

* Avionul a trecut _____ nor uriaș.

10

Completează propozițiile cu semnele de punctuație corespunzătoare:

Vrăbiuța își căuta prietena În drumul său s-a întâlnit cu o furnică

– Știi unde este prietena mea rândunica întrebă vrăbiuța

– Nu știi a răspuns grăbită furnica Sper să o regăsești curând

– Mulțumesc harnică furnică Așa să fie

11

Rândunica a plecat în țările calde și i-a lăsat vrăbiuței un bilet de informare. Ce crezi că scria pe bilet?

Ghici!

★ *Cutii lungi pe scăunele
Stau școlarii-n rând pe ele.*

★ *Loc de cinste și povață
Șade-n clasă drept în față.*

★ *Păhărel de oțel,
Stă la gâtul unui miel;
Când elevii vin de-acasă,
El îi cheamă-ndată-n clasă.*

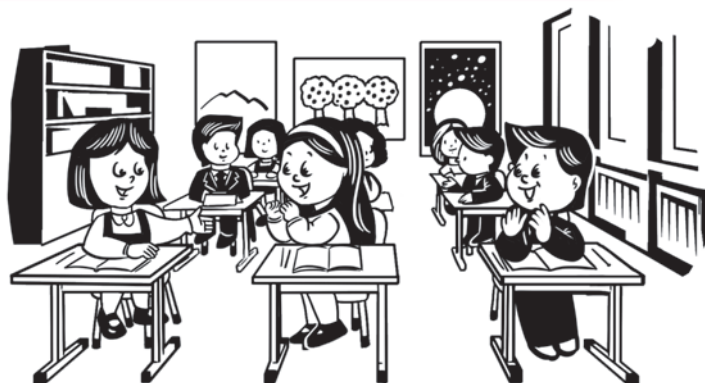
★ *Chel ca-n palmă, bosumflat,
Zi și noapte stă culcat.
S-ar scula și el, vezi bine,
Curpenul însă nu-l ține...
Cine nu-l cunoaște? Cine?*

(Elena Tudor, „ABC-ul ghicitorilor. Hai la joc!”)

12

Alcătuiește un scurt text despre școala ta. Orientează-te după întrebări. Alege un titlu potrivit.

- ★ Când începe școala?
- ★ Cum este școala ta?
- ★ Cum vă primesc cadrele didactice?
- ★ Cum arată clasa ta?
- ★ Ce se vede de la fereastra clasei?
- ★ De ce îți place școala ta?

II. POVEȘTILE PĂMÂNTULUI

Spiridușul cel bun al cărții

după Ada Teodorescu

• Înțelegerea textului. Comunicare •

1 Marchează cu „x” răspunsul corect.

- Textul este: a) în proză b) literar c) o scrisoare
 în versuri nonliterar o povestire

• Acest text prezintă:

- viața Spiridușului celui bun al cărții
 neînțelegerile dintre cei doi spiriduși
 calitățile și rolul (rostul) Spiridușului celui bun

2 Completează enunțurile scriind cuvintele potrivite.

Spiridușul cel bun al cărții locuiește într-o _____ ,
între _____ acesteia. Atenția lui este îndreptată asupra scrierii _____ , dar
și asupra sensurilor _____. Rostul său este să le amintească copiilor _____
pe care membrii familiei le citesc acestora _____ , la culcare.

(*carte de povești, seara, filele, corecte, cuvintelor, poveștile*)

3 Care crezi că este întrebarea pe care Spiridușul cel bun a ghicit-o pe fețele cititorilor?

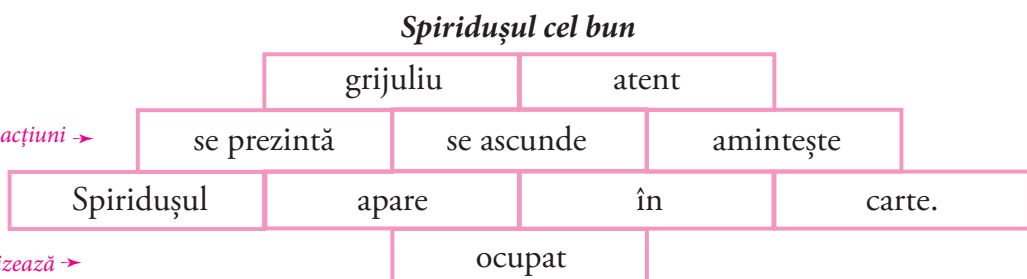
4 Caracterizează-l pe Spiridușul cel rău după modelul Spiridușului celui bun, prin metoda **Cvintetului**.

Două însușiri →

Trei cuvinte care exprimă acțiuni →

O propoziție formată din patru cuvinte →

Un cuvânt care îl caracterizează →

Spiridușul cel rău

Două însușiri →

Trei cuvinte care exprimă acțiuni →

O propoziție formată din patru cuvinte →

Un cuvânt care îl caracterizează →

5

Continuă oral, împreună cu colegul de bancă, dialogul dintre Spiridușul cel bun și Spiridușul cel rău. Scrie două replici.

Joc de rol

Spiridușul rău (frecându-și mâinile): – *Mi-a venit o idee grozavă!*

Spiridușul bun: – *Te văd foarte încântat. Despre ce e vorba?*

Spiridușul rău (cu mândrie): – *La noapte mă transform în Spân și fac o „ghidușie“ de o s-o țină minte Dănuț multă vreme!*

Spiridușul bun: – *Cum așa?*

Spiridușul rău: – *După o sperietură un copil neatent se face mai cuminte!*

Spiridușul bun (curios): – *Aha! Și care e planul?*

Comunicare

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1

Leagă cuvintele care au sens asemănător.

întâmplare ○
de necrezut ○
a se abate ○
zuluf ○
învățăminte ○
poznă ○
slugă ○

○ povețe
○ a se îndepărta
○ servitor
○ eveniment
○ trăsnaie
○ incredibil
○ cârlionț

2

Unește cuvintele cu sens opus.

zburdalnic ●
a (se) lumina ●
clar ●
pedeapsă ●
necaz ●
astâmpăr ●
a se împrieteni ●

● neclar
● a se învrăjbi
● răsplată
● a (se) întuneca
● neastâmpăr
● liniștit
● bucurie

3

Observă exemplele și transformă după model.

● să-i lumineze → să îi lumineze

● să-i sperie → _____

● să-i deschidă → _____

● să-i pedepsească → _____

● să o cheme → s-o cheme

● să o aducă → _____

● să o recunoască → _____

● să o vadă → _____

4 Observă înțelesurile expresiilor care pornesc de la cuvântul „grijă”. Integrează apoi în enunțuri aceste expresii.

- cu grijă* – cu atenție
- fără grijă* – liniștit
- a purta de grijă* – a se preocupa
- a avea grijă de ...* – a îngriji, a supraveghea
- a intra la griji* – a se îngrijora
- a duce grija* – a se interesa de ...
- a nu duce grija* – a nu se îngrijora
- a da în grija cuiva* – a încredința

5 Citește și observă diferența în pronunția cuvântului colorat.

- ❁ Împăratul avea o **haină** scumpă.
- ❁ Mama vitregă a Cenușăresei era **haină**.

6 Desparte în silabe cuvintele:

- scriitor → _____
- iezi → _____
- copiii → _____
- învățăminte → _____
- zburdalnic → _____
- neastâmpărat → _____

7 Explică oral semnele de punctuație.

- În visul lui Matei apare Spiridușul cel bun al cărții care îi spune:
- Bine te-am găsit, Matei! Cum ți s-a părut povestea pe care ți-a citit-o la culcare tatăl tău?
 - Fii binevenit în visul meu, Spiridușule! Povestea a fost minunată! Tatăl meu este un adevărat povestitor.
 - Când vei mai crește și vei reuși să citești, vei desluși singur tainele poveștilor, spune spiridușul cu emoție în glas.
 - Îmi doresc să cresc cât mai repede! zise entuziasmat copilul.

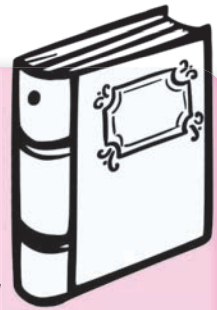

8 Reguli de prezentare

- a) Când îți este prezentat un copil, se poate întâmpla să nu îi înțelegi sau să nu îi reții numele. În acest caz, rogi să ți se repete: „Te rog să mă scuzi, nu ți-am reținut numele.”
- b) Formulele „Îmi pare bine“, „Mă bucur“, „Sunt bucuros să te cunosc“ sunt absolut necesare.
- c) Un bărbat se ridică întotdeauna când îi este prezentată o persoană.

9 Prezintă-te colegilor după modelul Spiridușului bun.

Povestea unei cărți

Prima zi de școală. O fetiță cu părul buclat, ochi mari și albaștri, pășește sfioasă în noua sa clasă, care îi va fi a doua casă în următorii nouă ani...

Clasa era goală, doar un manual stătea stingher pe banca de lângă geamul deschis. Deodată se aude un fâșâit... vântul răstoia manualul, întorcându-i filele cu putere. Parcă-l citea!

Fetița se apropie și atinse cartea și, ca prin minune, se trezi în mijlocul unei păduri, în fața unui copac uriaș. Se uită speriată în stânga și în dreapta și închise ochii, sperând să fie doar imaginația ei. Într-adevăr, când îi deschise din nou, se afla tot în clasă, dar, spre surprinderea ei, auzi un glas:

– Pomul pe care l-ai văzut eram eu înainte ca oamenii să mă transforme în ceea ce sunt acum!

Fetița se uită mirată în jur, neștiind ce să creadă, dar privirea îi reveni pe manual, când filele în bătaia vântului îi atinseră mâna. Cu tremur în glas întrebă:

– Tu ai vorbit?

– Da, eu! Și vântul deschise cartea la prima lecție. Voi fi îndrumătorul tău anul acesta, dar trebuie să ai grijă de mine!

– Oooooo, dar oare am înnebunit? Cum să vorbească o carte?

– Nu, n-ai înnebunit! Toate cărțile au dreptul să vorbească în prima zi de școală! Primele lucruri pe care mi le aduc aminte sunt pădurea și animalele... Eram un stejar, care a trăit veacuri întregi și a văzut lucruri pe care oamenii din ziua de azi doar și le pot imagina din cărți! Încă de când eram doar un pomișor aveam un semn special. Nimeni nu știa ce înseamnă. Odată cu scurgerea vremii mi-am dat seama că semnul era o cruce, și datorită ei am fost ocrotit veacuri de-a rândul! La poalele mele a fost îngropat haiducul Toma Alimoș, pe care l-am plâns și eu împreună cu întreaga natură. La umbra crengilor mele s-au odihnit Horia, Cloșca și Crișan, când se ascundeau de urmăritori.

Câte bătălii au trecut pe lângă mine și am scăpat cu bine, până când s-a născut o legendă pe seama semnelui meu! Se spunea că cine îmi va tăia semnul fără să-l distrugă, cu un cuțit cu lama confecționată din aur, argint sau bronz, va învinge toate relele și va trece de toate obstacolele din viață. Sâmburele de adevăr al poveștii este că cineva chiar a făcut acest lucru și a devenit cel mai mare domnitor. Însă după moartea sa, ful acestuia, neștiind care era motivul reușitei tatălui său, a găsit coaja pe care era semnul și i-a dat foc. În acel moment o jumătate din trunchiul meu s-a uscat. Așa am trăit mulți ani, până când oamenii neștiutori m-au tăiat, crezând că oricum o să mor... Așa am ajuns mobilă... Numai că a mai rămas o parte din mine, care are încă semnul imprimat. Iar această parte sunt filele unite pe care le vezi acum! De aceea sunt un manual mai special...

– Dar spune-mi, ce s-a întâmplat cu fiul domnitorului?

– Nu știu... Tot ce îți mai pot spune e să ai grijă de mine!

Glasuri de copii pe hol, ușa de la clasă deschizându-se... Într-o secundă, vântul încetă a mai bate, iar manualul stătea acolo ca orice altă carte, parcă nu ar fi vorbit niciodată.

Fetița a văzut surprinsă că pe pagina unde rămăsese deschis manualul era imprimat un semn ciudat care semăna cu o cruce! A zâmbit fericită, înțelegând totul, și l-a strâns la piept.

Povestea pământului și a muncii

• Înțelegerea textului. Comunicare •

Textul „Povestea pământului și a muncii” este o legendă, deoarece conține elemente imaginare (miraculoase, fantastice), prin care se explică modul în care a luat naștere un lucru, o ființă sau un fenomen. Legendele populare au un autor necunoscut.

1

Completează tabelul conform solicitărilor.

Titlul legendei
Autorul
Elemente reale
Elemente imaginare

2

Bifează răspunsurile corecte.

● Lectura este:

un text nonliterar

un text liric

un text literar

● Personajele textului sunt:

oamenii

cerul

Creatorul

luna

mările

pământul

razele

vietățile

stelele

pomii

3

Colorează cerculețul corespunzător explicației corecte.

☆ „cerul e loc de petrecere pentru zburătoare” înseamnă:

cerul e atât de mare încât zburătoarele pot da o petrecere

cerul este spațiul în care își petrec viața zburătoarele

☆ „soarele își revarsă lumina”: soarele își aruncă toată lumina ca să scape de ea

soarele, prin puterea razelor sale, răspândește lumina

☆ „luna și stelele sunt luminătoarele nopților”:

luna și stelele sunt aștrii cerești care luminează noaptea

cum se înserează, luna și stelele își aprind felinarele

☆ „să ia spre știință”: să cunoască, să fie informat

să înceapă școala

☆ „mură-n gură”: să introducă în gură fructul de pădure numit mură

să obțină ceva fără osteneală

4 Completează enunțurile.

Mai întâi a fost creat, după care creația a continuat cu, pentru ca în final să ia naștere

Fiecare creație a avut sale. Toate elementele naturii au sarcinile care le-au fost împărțite de către Creator. Pământul, însă, nu a fost de acord cu tot ceea ce i s-a, A refuzat să oamenii, deoarece a considerat că aceștia trebuie să-și singuri cele, A sugerat să ia asupra lor această sarcină, sau

5 Realizează corespondența dintre personaje și obligațiile primite de la Creator.

cerul

soarele

luna și stelele

mările și apele

pământul

omul

- să contribuie la hrana pe care plantele și-o procură cu ajutorul frunzelor
- să se ridice în formă de abur în aer și să cadă înapoi ca ploaie sau omăt
- să stingă setea oamenilor și a vietăților
- să adăpostească pești și vietăți
- să fie luminătoarele nopților
- să încălzească aerul, pământul și apele
- să fie loc de petrecere pentru zburătoare
- să-și reverse lumina asupra tuturor făpturilor
- să muncească pentru a se hrăni
- să fie pentru respirarea oamenilor și a vietăților
- să hrănească vietățile, animalele și oamenii

6 Argumentează. Ce crezi? A avut dreptate pământul că a refuzat să-l hrănească pe om?

7 Gândește-te la situația actuală a Pământului.

Consideri că acesta are motive să fie supărat? Pe cine? De ce?

8 Propune activități prin care omul poate ajuta Pământul.

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1

Leagă cuvintele care au sens asemănător.

stăpân ○ ○ ordin
 îndatorire ○ ○ folositoare
 trebuincioasă ○ ○ conducător
 poruncă ○ ○ obligație

făptură ○ ○ ogor
 să reverse ○ ○ aer
 văzduh ○ ○ vietate
 glie ○ ○ să răspândească

2

Scrive cuvinte cu sens opus.

● întâi ≠ _____ ● a încălzi ≠ _____
 ● a apărea ≠ _____ ● nemărginit ≠ _____
 ● trebuincioasă ≠ _____ ● stătătoare ≠ _____
 ● a stinge ≠ _____ ● netedă ≠ _____

3

Descoperă și scrie sensul cuvântului „dobitoc” în enunțul dat.

Bunicii mei au curtea plină de dobitoace. _____

4

Alcătuiește enunțuri cu sensurile diferite ale cuvântului „boltă”.

■ boltă cerească = cer ■ boltă palatină = cerul gurii ■ boltă de vie = arcadă de viță-de-vie

◆ Atenție la scrierea corectă a cuvântului „a crea”. Acesta se formează după modelul „a lucra”.

eu lucrez/ eu creez

noi lucrăm/ noi creăm

tu lucrezi/ tu _____

voi lucrați/ voi _____

el lucrează/ el creează

ei lucrează/ ei _____

Desparte printr-o bară termenii familiei cuvântului „a crea”.

CREATNECREATCREATORCREAȚIECREATURĂ

Cu nasul în carte

după Nina Cassian

• Înțelegerea textului. Comunicare •

1

Încercuiește variantele potrivite.

- Textul „*Cu nasul în carte*“ de Nina Cassian este:
 - ☞ un text literar în proză
 - ☞ un text nonliterar (informativ)
 - ☞ un text literar în versuri
- Acțiunea din text se petrece:
 - ☞ odată
 - ☞ într-o clasă de elevi
 - ☞ în zilele noastre
 - ☞ într-o țară îndepărtată
- Personajele care apar în text sunt:
 - ☞ o carte interesantă
 - ☞ un ciobănaș
 - ☞ un mierloi
 - ☞ un miel
 - ☞ o prințesă studiosă
 - ☞ doamna învățătoare
- Poezia prezintă:
 - ☞ dragostea unei prințese pentru studiu
 - ☞ viața unei fete care iubea natura
 - ☞ viața unei fete bolnave care nu vedea și nu auzea
- Dialogul are loc între:
 - ☞ mierloi și domniță
 - ☞ domniță și prietena ei cea mai bună
 - ☞ sânguincioasa domniță și miel

2

Scrie întrebarea sau răspunsul care se potrivește enunțului dat.

a) De ce nu avea domnița niciun prieten?

b) _____

Pentru prințesă, cartea este un prieten necuvântător.

3

Bifează explicația potrivită.

- „*trăia o domniță cu nasul în carte*“ înseamnă:
 - o fată de împărat își băga mereu nasul în cărți, pentru că îi plăceau ilustrațiile acestora
 - domnița adora mirosul cărților
 - prințesa prefera să studieze, de aceea ea căuta permanent informații în cărți
- „*citea fără preget cu un deget la tâmplă*“ semnifică faptul că:
 - fata studia fără oprire și făcea efortul de a înțelege tot ceea ce citea
 - fata atrăgea atenția tuturor să citească așa cum o făcea ea
 - domnița dorea să manifeste o atitudine de om studios

4 **Argumentează.** La ce se referă versurile: „Treceau anotimpuri cu soare și ploaie/cu ierburi și flori, cu ninsori și pâraie.“?

5 **Bifează însușirile domniței:**

☐ frumoasă	☐ îngâmfată	☐ studioasă	☐ prietenoasă	☐ rea
☐ atotștiutoare	☐ indiferentă	☐ ambițioasă	☐ egoistă	☐ nepoliticoasă

6 **Cu ce este asemănată domnița din poezie? Motivează.**

7 **Cum ai fi procedat dacă ai fi fost în locul domniței?**

8 **Autoarea s-a grăbit și a lăsat versul neterminat. Completează-l, scriind cuvântul potrivit.**
„(Asemeni ciudate făpturi, mi se pare,
În clasă la voi se numesc _____ re.)“

Comunicare

Despre reguli

Ionuț merge la prietenul său, Gabi, ca să-i împrumute o carte recomandată la lectură.

Ionuț: – Salut, Gabi! Am venit să-mi împrumuți și mie cartea „Legenda Mănăstirii Putna“. Ai terminat-o?

Gabi: – Da, tocmai am terminat-o. Dar vreau să-ți spun că doamna bibliotecară mi-a atras atenția asupra unor reguli...

Ionuț: – Care?

Gabi: – Să nu scriem pe carte, să nu o colorăm, să nu-i rupem paginile...

Ionuț: ... să nu îndoim colțurile, ci să punem un semn de carte...

Gabi: ... să folosim o copertă protectoare, așa cum am pus și eu...

Ionuț: – Fii liniștit! Am grijă de carte, iar mâine vin cu tine să o restitui și să împrumutăm altele noi! Mulțumesc! Ți-o înapoiez la școală, mâine dimineață.

Joc de rol

- **Realizează dialoguri pornind de la următoarele situații de comunicare:** ♦ cumperi o carte de la librărie; ♦ ai scris o povestire și mergi la redacția revistei școlii pentru a o publica.

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1 **Scrie forma completă a cuvintelor.** ☆ n-avu-ncotro → nu avu încotro

☆ la stână-oi veni → _____ ☆ n-auzea → _____

☆ găsi-voi cu cale → _____ ☆ nu-mi pasă → _____

2 **Alcătuiește enunțuri cu sensurile diferite ale cuvântului „vie“.**

3 Scrie cuvinte care au sens asemănător.

- cândva → _____
- zicea → _____
- domniță → _____
- întruna → _____
- castel → _____

4 Scrie cuvinte care au sens opus.

- nepăsătoare ≠ _____
- tăcea ≠ _____
- a trăi ≠ _____
- blândă ≠ _____
- venea ≠ _____

5 Observă scrierea cuvântului **într-una/întruna**.

❁ **întruna** – când poate fi înlocuit cu: **mereu, continuu, neconținut, neîncetat, permanent**

Aparatul cântă **întruna**, iar pe mine mă doare capul.

❁ **într-una** – când apare unul dintre cuvintele **din, dintre** și se referă la un anumit moment sau obiect, ales din multe altele

Am pus fotografiile **într-una** dintre cutiile de plastic.

6 Completează cu „întruna” și „într-una” spațiile libere.

_____ vorbește	_____ din emisiuni	_____ plânge
_____ din case	_____ ploua	_____ din cămăși
_____ asculta	_____ dintre genți	_____ împletește

7 Transcrie din poezie un îndemn.

8 Descoperă sensurile cuvântului „carte”.

- Am așezat **cartea** nouă în bibliotecă.
- Din pachet lipsea o **carte** de joc.

- Căutasem numărul tău în **cartea** de telefon.
- Am trimis bunicilor o **carte** poștală.
- Ai **carte**, ai parte.

Clubul de lectură

Cartea

de Virgil Carianopol

Cartea e ca mama noastră,
Că ne-nvață ce e bine.
Tot ce trebuie să facem
Și să știe orișicine.

Ea dă sfaturi tuturor,
Înțeleaptă, ajutor,
Pentru toți ce vor să-i ceară,
Dă lumină tuturor.

De-aceea, dragi copii, întruna
S-o-ntrebați, că, la nevoi,
Ea nu doarme, ea chiar noaptea
Este trează pentru noi.

Are-nțelepciunea veche,
E făclie-n univers.
Ea vă luminează drumul
Pentru cât aveți de mers.

Recapitulare

Citește textul:

Povestea cărții de povești

după Emilia Căldăraru

Zilele trecute Gheorghică s-a bucurat foarte – ca totdeauna când primește în dar o carte. E o carte de povești... să tot stai să-i privești pozele minunate desenate, în fel și chip colorate. Când despre citit, lui Gheorghică îi citește mama-mare, în fiecare seară, la culcare. Numai că, de îndată ce bunicuța **a isprăvit** de citit, Gheorghică, de carte, s-a și plictisit. Ba chiar – să o spunem fără ocoliș – a rupt din ea o foaie să-și facă o jucărie.

– Ce nerozie! auzi el de îndată.

Se uită împrejur pe furis... nimeni **în odaie**...

– Ce nerozie! repetă foaia de hârtie.

– A, tu erai? se miră Gheorghică.

– Eu... sau mai bine zis o **rămășiță**... din cartea ce-o văd pe jos aruncată. Hei, dacă-ai ști povestea cărții de povești...

– Povestea... ei? se întoarce Gheorghică spre carte, cu o privire **mirată**. Vrei să mi-o povestești?

– Este, de fapt, povestea tuturor cărților.

– Te ascult.

– A fost odată... nu prea demult, când poveștile acestea din carte erau toate doar niște gânduri și plăsmuiri minunate, în mintea și inima scriitorului. Zile și nopți **a trudit** să le scrie, cu slove meșteșugite, care să farmece și să îmbie. Prietenul scriitorului, meșterul **iscusit al penelului**, a citit poveștile și a zis: „Ca să le placă și mai mult copiilor, eu le voi **zugrăvi** în culori“.

– Adevărat. Mă bucur ori de câte ori găsesc și poze într-o carte...

Povestea cărții însă merge mai departe..., căci fiece carte se desenează și se scrie pe... hârtie. Povestea trece, deci, și prin păduri – acolo tăietorii doboară trunchiuri vechi și, până întră munții-n întomnare, buștenii, curățați de uscături, îi mână-n văi, spre fabricile-n care mașini iscusite, de meșteri mari mânuite, macină lemnul, și-l mestecă bine, și-l moaie până devine o pastă. Iar pasta aceasta, albită, presată, uscată, frumos netezită, frumos tăiată, ajunge să fie hârtie.

Vine apoi tipograful, cel care alege-culege litere mari, litere mici, rânduri, pagini întregi – privește-mă și ai să-nțelegi. Iar tipograful munca își împarte cu cel care-adună și leagă-mpreună, foaie cu foaie, o carte întreagă: legătorul.

– Văd eu acum prea bine de ce-ai ținut să-mi povestești povestea cărții de povești. Câți oameni au muncit pentru ea!... spuse Gheorghică, pe gânduri... Deocamdată, draga mea foaie de carte, am de-ndreptat măcar în parte răul ce ți l-am făcut; știu cât de mult prețuiești; iată, te voi lipi la locul tău în cartea cu povești.

Minidicționar

plăsmuire – născocire, scorneală

slove – litere

nerozie – prostie

1

Selectează răspunsul corect:

- Titlul textului este:
 - Cartea de povești
 - Povestea cărții
 - Povestea cărții de povești
- Textul este: literar, în proză literar, în versuri nonliterar
- Textul are: 11 alineate 14 alineate 13 a lineate
- Textul conține: 10 linii de dialog 12 linii de dialog 11 linii de dialog
- Personajele sunt:
 - Gheorghiu și gândul lui
 - Gheorghiu și fila ruptă
 - Gheorghiu și autoarea
- Al zecelea alineat conține:
 - 1 enunț
 - 3 enunțuri
 - 2 enunțuri

2

Ordonează ilustrațiile conform întâmplărilor din text, apoi povestește textul folosindu-te de acestea.

3

Reia drumul cărții de la copacul plantat până la achiziția ei.

4

Dacă ai fi acea filă de hârtie ruptă de Gheorghiu, te-ai simți _____

5

Unește numele fiecărei operații cu cel care o efectuează.

- Tipărește cărți.
- Coordonează tipărirea și difuzarea cărții.
- Culege textul manuscrisului pe calculator și așază ilustrațiile în text.
- Citește textul și ajută la îmbunătățirea acestuia.
- Corectează greșelile din viitoarea carte.
- Realizează ilustrațiile.
- Prezintă și vinde cartea.
- Creează opere.

- ilustrator
- tehnoredactor
- corector
- librar
- tipograf
- autor
- redactor
- editor

6

Alege din coloana alăturată termenii potriviți fiecărui enunț.

- Un fragment unitar din text, care cuprinde o idee principală, se numește _____.
- Un rând retras din text se numește _____.
- Cuvântul (sau grupul de cuvinte) așezat la începutul unei scrieri se numește _____.
- Lista așezată la începutul sau la sfârșitul cărții, în care sunt enumerate capitolele și subcapitolele, titlurile textelor din carte, cu indicarea paginii corespunzătoare, se numește _____.

☆ *cuprins*

☆ *titlu*

☆ *alineat*

☆ *paragraf*

7

Scrie cuvinte cu sens asemănător celor îngroșate în text.

Exemplu: ☆ ***a isprăvit*** = *a terminat*

- ☆ _____
- ☆ _____
- ☆ _____
- ☆ _____

- ☆ _____
- ☆ _____
- ☆ _____
- ☆ _____

8

Desparte în silabe (ca pentru capăt de rând), scriind toate posibilitățile.

Exemplu: ● ***bunicuța*** = *bu-nicuța, buni-cuța, bunicu-ța*

- scriitor = _____
- legătorul = _____
- tipograful = _____

9

Completează cu: „sa“, „s-a“, „sau“, „s-au“.

- Bunica _____ îi citea seara din carte. El _____ supărat și a rupt cartea. Ei _____ dus la culcare.
- Graficianul _____ legătorul leagă cartea?

10

Transcrie din text enunțul care ți-a plăcut mai mult. Argumentează alegerea.

III. CĂLĂTORIE PE UN NOR

Furtuna

după Ruth Stiles Gannett

• Înțelegerea textului. Comunicare •

1

Pronunțăm corect! Citește transcrierile dintre paranteze:

- numele autoarei: Ruth Stiles Gannett – scriitoare americană pentru copii [Ruθ Stáils Ghánet]
- numele personajului: Elmer [Élmăr]

Știi că...? Elmer este tatăl autoarei, iar ilustrațiile cărții au fost realizate de mama vitregă a acesteia. Fragmentul este inclus în a doua carte din trilogia „Dragonul tatălui meu“. O trilogie este formată din trei cărți care se continuă.

2

Bifează răspunsurile corecte. Pot fi și mai multe. Motivează oral.

● Textul este:

a) ☐ literar	b) ☐ o narațiune	c) ☐ în versuri
☐ științific	☐ o descriere	☐ în proză
	☐ o scenetă	

● Locurile unde se desfășoară acțiunea:

☐ în mijlocul oceanului	☐ într-o insulă
☐ pe o stâncă	☐ în apropierea țărmului

● Timpul când începe acțiunea:

☐ seara	☐ ziua	☐ dimineața

● Timpul când se termină acțiunea:

☐ noaptea	☐ a doua zi dimineața	☐ două zile mai târziu

● Personajele sunt:

☐ dragonul	☐ Elmer	☐ furtuna

3

Răspunde cu detalii din text:

- Unde îl ducea dragonul pe Elmer?
- Ce au mâncat cei doi tovarăși pe stâncă?
- Cum dormea dragonul?

4

- a) Notează din text transformările fiecărui element din natură sub influența furtunii.
- b) Observă dacă acestea cresc în intensitate.

☆ Cerul albastru → gri → înnegrit

☆ Valurile albastre și _____ și _____ → creșteau/scădeau

☆ Vântul _____ → sufla _____, îi împingea _____

☆ Ploaia – câteva picături → _____ și _____

☆ Trăsnetele _____

☆ Tunetele _____

☆ Furtuna – se apropia → _____

În ce s-a transformat?

- c) Subliniază cu o culoare (ca în model) cele mai puternice manifestări ale elementelor.

5

Motivează! Elmer avea dreptate când susținea că se aflau pe un banc de nisip în apropierea țărmului? (două argumente)

6

Spune-ți părerea! Elmer este un băiat curajos? (2-3 argumente)

7

Imaginează-ți ce i-a spus Elmer dragonului când acesta se prăbușea. Scrie și tu două replici.

Băiatul suspina și mângâia cu o mână dragonul care aluneca în jos.

Elmer: – Ești un dragon bun. Îți mulțumesc!

Dragonul: – Of, lasă... _____

Elmer: – Te-ai luptat să mă duci acasă. Nu uit asta. Acum suntem împreună..., mă țin bine de tine _____

Dragonul: – Elmer, suntem în siguranță!

Comunicare

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

Barează intrusul dintre cuvintele care au același sens.

- ☆ urmărirea – *se uita, spiona, privea, observa*
- ☆ a se asigura – *a se convinge, a verifica, a se gândi, a se încredința*
- ☆ a se odihni – *a poposi, a se destinde, a se relaxa, a sta*
- ☆ a ataca – *a lovi, a biciui, a se năpusti, a învinge, a izbi*
- ☆ a se strădui – *a se forța, a se chinui, a se trudi, a se stabili*
- ☆ feroce – *crunt, sălbatic, fantastic, nemilos, nimicitor*

2

Notează (după model) înțelesul expresiilor următoare. Alcătuieste câte un enunț cu fiecare.

- ✿ a rămâne în urmă – a fi depășit
- ✿ în siguranță – _____
- ✿ a lăsa deoparte – _____
- ✿ îmi pare rău – _____
- ✿ a trage un pui de somn – _____
- ✿ îmi pare bine – mă _____
- ✿ a se da jos – _____

3

Scrie cuvintele cu sens opus. Toate conțin litera „î” sau „â”.

- dezlănțuit ≠ domolit
- bucuros ≠ întristat
- a se înălța ≠ _____
- (apa) calmă ≠ _____
- a râde ≠ _____
- a deschide ≠ _____
- repede ≠ _____
- devreme ≠ _____
- în urmă ≠ _____

4

Transformă, după model:

- Acum, băiatul se odihnește. → Ieri, băiatul s-a odihnit. (o acțiune)
- _____ se apropie. → _____
- _____ dragonul se înalță. → _____
- _____ se prăbușește. → _____
- _____ se trezește. → _____
- _____ furtuna se dezlănțuie. → _____

5

Schimbă ca în model:

Băiatul **se odihnește** pe o stâncă. → Cei doi **se odihnesc** pe o stâncă.

Apa ajunge până la stâncă. → Valurile _____

Marea este învolburată. → Valurile mării _____

Apa crește până la genunchi. → Apele _____

Dragonul se trezește pe un banc de nisip. → Ei _____

Ceața se risipește. → Cețurile _____

6

Alcătuiește câte o propoziție în care cuvintele „banc“ și „ochi“ să aibă sensuri diferite de cele din text.

7

Încercuiește „î“ și „â“ din cuvintele date și explică oral scrierea lor:

- a) Coborî până la stâncă.
b) Elmer închise ochii încercând să nu plângă.

Amintește-ți!

- Se scrie „î“ la început sau la sfârșit de cuvânt sau după grupurile „re-“, „ne-“, „pre-“: **re**întors, **ne**înțeles, **pre**încălzit.
- Înainte de „p“ și „b“ se scrie „m“.

8

Completează spațiile libere cu „î“ sau „â“.

☆ păm__nt	☆ __ntunecat	☆ ne__mbl__nzit
☆ __nlănțuit	☆ __mpins	☆ hotăr__
☆ __nspăim__ntat	☆ (a) p__r__i	☆ cobor__

9

a) Descoperă cuvinte noi, după model:

negru → **înnegrit**

blând → _____

țep → _____

proaspăt → _____

negură → _____

noroi → _____

b) Încercuiește grupurile „mb“, „mp“ și „nn“.

Clubul de lectură

Tata găsește insula

(fragment)

după Ruth Stiles Gannett

Tata stătu ascuns în cală șase zile și șase nopți. Era să fie prins de două ori [...]. Când marinarii veniră să descarce sacii, unul spuse:

– Pentru numele cerului! Țsta e cel mai ciudat sac de grâu pe care l-am văzut vreodată! [...]

Ceilalți marinari se uitară și ei la sac, iar tata, care era înăuntru, bineînțeles, se străduia încă și mai mult să arate ca un sac de grâu. Apoi un alt marinar puse mâna pe sac și-l pipăi și se nimeri să dea peste cotul tatălui meu.

– Știu ce e, spuse el. Sunt știuleți uscați de porumb.

Și apoi îl aruncă pe tata în plasa cea mare, alături de sacii de grâu. [...]

Tata auzi mai târziu că în ziua următoare negustorul stătuse de dimineața până seara să numere sacii iar și iar și-i pipăia pe fiecare, încercând să-l găsească pe cel cu știuleți uscați. Nu-l găsi, pentru că de cum se întunecă tata ieși din sac, îl împături și îl strecură la loc în rucsacul său. Merse de-a lungul țărmlui până găsi un loc drăguț și nisipos și se întinse să doarmă...

Când întâlni un pescar și-l întrebă de Insula Sălbatică, acesta începu să tremure și nu putu vorbi multă vreme. Numai gândul la insulă îl speriasc îngrozitor. În cele din urmă, zise:

– Mulți oameni au încercat să exploreze Insula Sălbatică, dar niciunul nu s-a întors în viață. Credem că au fost mâncați de animalele sălbatice.

Țara lui Vreau-și-primesc

după André Maurois

• Înțelegerea textului. Comunicare •

1

Pronunțăm corect! Citește transcrierile dintre paranteze:

- numele autorului: André Maurois [André Moroá]
- numele personajului: Michette [Mișét], în românește [Mișeta]

2

Marchează cu „x” răspunsurile corecte și motivează oral.

- Textul este: a) nonliterar b) în proză c) o descriere
- literar în versuri o piesă de teatru
- Personajele sunt: Mișeta corbul Celesta
- slujnica vulturul Zâna Zânelor

3

Completează tabelul și vei afla locul și timpul în care se petrece povestea.

Locul (unde?)	Timpul (când?)
Lumea/tărâmul.....	Vremea viselor – <u>copilărie</u>
Țara, țara în care toate	Timpul – după ce Mișeta a primit
Locul (de intrare)

4

Răspunde la întrebări și motivează.

- De ce Mișeta a pornit spre tărâmul vrăjit al viselor?
- De ce Mișetei îi era teamă când se urca în ascensor?
- Cum a procedat zâna ca să intre în biroul Celestei? (două elemente)
- Ce nuanță de rochie alege zâna Mișeta?

5

Enumeră:

- trei elemente imaginare din poveste;
- trei elemente reale din „arhitectura” spațiului în care a intrat fetița.

6

Transcrie, alegând explicațiile potrivite.

- „Mișeta intra în lumea visului cum intră oamenii mari la cinema”, pentru că:
 - avea o imaginație bogată;
 - îi plăcea să viseze la povești frumoase;
 - dormea mult.

- Certificatul „Zâna din clasa a treia“ o ajuta:
 - să le ceară părinților o recompensă;
 - să-și îndeplinească orice dorință pe tărâmul viselor;
 - să facă precum dorea.
- Mișeta i-a spus corbului că este „foarte cumsecade“, deoarece:
 - a întâmpinat-o la intrare;
 - a însoțit-o până la ascensor;
 - i-a deschis ușa ascensorului;
 - i-a explicat politicos unde să meargă și cum să procedeze;
 - a însoțit-o pe parcursul călătoriei în lumea viselor.

7

Unește personajele cu rolul lor. Completează trăsăturile lor specifice.

Mișeta ○
 Celesta ○
 corb bătrân ○
 Jupiter ○

○ croitoreasa zânelor: glas , bucle
 ○ paznic: ochelarii , fes
 ○ croitor: _____
 ○ zâna: _____

8

Spune-ți părerea!

- a) Corbul-paznic a apreciat cuvintele zânei, pentru că:
- „s-a înroșit de plăcere“;
 - le-a considerat un compliment pentru munca lui și i-a mulțumit mângâind cu aripa umerii fetei;
 - i-a dat zânei informații suplimentare.
- b) Cum vorbește Celesta cu zâna?
- prietenos cu respect familiar aspru
- c) Croitoreasa zânelor îi vorbește astfel, deoarece:
- ea servea zânele, făcându-le rochii;
 - le împlinea dorințele zânelor;
 - era o persoană în vârstă, extrem de politicoasă.
- d) De ce crezi că Mișeta alege culoarea cerului complet albastru?

Reține!

■ Mișeta este o fetiță din clasa a III-a. Ea are imaginație și îi place să viseze. Pătrunzând în tărâmul vrăjit al viselor, ea devine Zâna Mișeta. Acolo i se împlinește dorința de a avea o rochie nouă.

9

Imaginează-ți că te întâlnești cu zâna Mișeta. Adaugă și tu câteva detalii, replici și spune-i o dorință. Băieții vor fi spiriduși.

Joc de rol

Zâna: – Bună! Eu sunt _____

_____: – Eu _____
(numele tău)

Zâna: – Am primit misiunea să _____

_____: _____
(numele tău)

Zâna: – Ce îți dorești?

_____: – Îmi e poftă de o prăjitură

Zâna: _____

Comunicare

● Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă ●

1

Leagă cuvintele care au același sens.

a întâmpina ○
mirată ○
a se împlini ○
a se întoarce ○
a urma ○
a se pomeni ○
elegant ○
perceptibil ○
adorabil ○
imperceptibil ○
a se ghici ○

○ a se realiza
○ a însoți
○ grațios
○ drăguț
○ insesizabil
○ a primi
○ surprinsă
○ a se sesiza
○ vizibil
○ a se trezi
○ a reveni

2

Scrie din text cuvintele cu sens opus.

○ a apărea ≠ _____
○ a dezbrăca ≠ _____
○ a înfășura ≠ _____
○ a se întrista ≠ _____
○ dedesubt ≠ _____
○ așteptat ≠ _____
○ croit ≠ _____
○ vizibil ≠ _____
○ sesizabil ≠ _____
○ perceptibil ≠ _____
○ complet ≠ _____

3

Reține sensurile expresiilor și alcătuieste câte un enunț cu fiecare.

❁ a-i face semn – a îndemna, a arăta

❁ de jur-împrejur – din/în toate părțile

❁ (zână) de treabă – bună, cuminte

❁ a face cale întoarsă – a se întoarce

4

Alcătuieste cuvinte noi, după model: verde → înverzit.

❁ pătură → _____

❁ gând → _____

❁ roșu → _____

❁ bătrân → _____

❁ negru → _____

❁ podoabă → _____

❁ stea → _____

❁ bujor → _____

❁ braț → _____

❁ piatră → _____

5

Transcrie din text 5-6 cuvinte legate de croitorie.

6

Scrie mai multe!

ochiul → *ochii*

umărul → _____

corbul → _____

vulturul → _____

stejarul → _____

rochie → *rochiile*

pălăria → _____

ușă → _____

aripa → _____

steaua → _____

Citește și află mai mult!

Corbul este o pasăre sedentară foarte inteligentă care poate imita sunete sau chiar limba oamenilor. El poate folosi în mod intenționat, nu reflex (ca papagalul), un număr limitat de cuvinte (9-20). Față de cioară, corbul este mult mai mare, are ciocul curbat, mai gros și mai scurt; strigătul său e mai puternic („corr-corr“) față de al ciorii, care e mai sec („cra-cra“).
(adaptat din „Cartea înaripată“, de Passionaria Stoicescu)

Clubul
de lectură

Povestea celor două surori (fragment)

Într-o seară, mama a spus că trebuie să mă culc devreme. A doua zi aveam serbarea de sfârșit de an și trebuia să fiu odihnită. Mă tot foiam încercând să adorm. Pe tavan licăreau două luminițe. Luminițele s-au transformat în prințesa Celestia și prințesa Night Mermun.

– Haide să îți spunem noi o poveste! Este chiar despre noi.

Au fost odată ca niciodată două surori fermecate. Sora cea mare făcea să răsară soarele, sora cea mică aducea noaptea. Ele trăiau în ținutul poneilor. Sora cea mare avea în coamă portocaliu, roz, albastru senin și verde. Corpul ei era alb. Sora cea mică avea coama albastru întunecat și corpul la fel.

Sora cea mică, Night Mermun, a văzut că atunci când era soare poneii se jucau și munceau. Noaptea, poneii dormeau. Prințesa cea mică, Night Mermun, s-a înfuriat și a făcut să cadă noaptea cea veșnică peste ținutul poneilor. Dar sora cea mare, prințesa Celestia, a reușit să aducă din nou soarele pe cer, folosind semnele armoniei: magia, bunătatea, farmecul și muzica.

A doua zi, în timpul serbării, mi s-a părut că o văd pe prințesa Celestia. Era domnișoara învățătoare. Prima noastră învățătoare...

(Cătălina-Ioana Preda, „O poveste cu ponei“)

O vizită la Cumuleta

după George Ricus

• Înțelegerea textului. Comunicare •

1

Bifează răspunsurile corecte.

• Textul este:

a) nonliterar

literar

b) o narațiune

o scrisoare

o piesă de teatru

c) o călătorie adevărată

o călătorie imaginară

o aventură

• Călătoria începe:

noaptea

dimineața

după venirea de la școală a fetei

• Fetița pornește din

patul ei

casa ei

grădina bunicilor

• Ea călătorește cu:

un covor fermecat

un elicopter năzdrăvan

norul Cumulus

• Ei se îndreaptă spre:

marea Cumuleta

Cumuleta, mama norului

casa norilor

• Mama Cumuleta sărbătorește:

ziua fetei

onomastica ei

aniversarea lui Cumulus, fiul ei

• Personajele poveștii sunt:

Andreea

Stăpâna norilor

mama Andreei

norișorul Cumulus

oaspeții

Cumuleta, stăpâna norilor

2

Răspunde oral la întrebări.

a) Cum arăta casa Cumuletei? Din ce material erau toate construite?

b) Unde au intrat cei doi? Cum era locul?

c) Când a apărut Cumuleta?

3

a) **Transcrie urarea adresată Andreei de Cumuleta.**

b) **Înlocuiește, ca în model, cu: „fericită“, „liniștită“, „sănătoasă“.**

Fii mulțumită!

c) **Ce exprimă propoziția?** îndemn

urare

bucurie

4 Alege explicația potrivită.

❁ „rochia ca florile primăverii“ înseamnă:

- în culori vesele, de primăvară
- țesută din flori

❁ „obrajii cum e crinul“ înseamnă:

- albi și delicați
- fața ovală și elegantă

❁ „ca o ursoaică de ceață, Cumuleta“ înseamnă:

- cu o statură masivă, impunătoare
- avea forma unei ursoaice amenințătoare

❁ „răspândind [...] din ochi lumină“ sugerează:

- avea privirea luminoasă, blândă
- avea privirea ca niște lasere luminoase

5 Atelier ♦ Descoperă și tu niște comparații surprinzătoare și scrie-le!

- ❁ un zid mare de abur ca o cetate albă,
- ❁ o imensă floare verde ca _____
- ❁ o grădină de raze de toate culorile ca _____
- ❁ fință pământeană ca _____
- ❁ bravii cicloni ca _____

6 Imaginează-ți câteva bunătăți de pe platoul Cumuletei (obișnuite sau mai ciudate pentru noi, ținând cont că au fost aduse de tornade și cicloni). Atenție la semnele de punctuație!

7 Spune-ți părerea! De ce Stăpâna norilor îi numește „bravii cicloni“? Cu cine îi aseamănă? *brav* = curajos, temerar

Citește și află mai mult!

Tornada

Este o coloană spiralată de aer, cu o grosime de până la mai mult de 1 km. Are o forță și o viteză devastatoare (60-483 km/oră). Cele mai multe tornade apar în celebra Vale a Tornadelor din Statele Unite.

Taifunul

Este un ciclon extrem de puternic care depășește 128 km/h. Se manifestă prin vânturi puternice, ploi devastatoare și furtuni violente. Zonele afectate de taifunuri sunt Asia de Sud-Est și Marea Chinei.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1

Scrie din text cuvintele cu același sens.

cadou = _____

musafir = _____

zâmbeste = _____

împrăștiat = _____

clare = _____

a construi = _____

închipuire = _____

fascinație = _____

uriașă = _____

a invita = _____

brusc = _____

a se rușina = _____

neîncrezător = _____

a se trezi = _____

2

Notează cuvintele cu sens opus. Fii atent la particulele din fața cuvintelor opuse!

→ ne-, in-

→ des-, dis-, dez-

minuscul ≠ imens

fericit ≠ nefericit

acoperit ≠ descoperit

adunați ≠ _____

iscusit ≠ _____

a încuia ≠ _____

supărat ≠ _____

mulțumire ≠ _____

a apărea ≠ _____

frumos ≠ _____

răbdătoare ≠ _____

învăluit ≠ _____

ceresc ≠ _____

vizibil ≠ _____

înrădăcinat ≠ _____

sesizabil ≠ _____

3

Înlocuiește expresiile cu un singur cuvânt cu același sens. Alcătuieste apoi câte un enunț cu fiecare expresie.

❁ își croiau drum = străbăteau

❁ a lua loc = _____

❁ a zice la ureche = _____

❁ a-și face apariția = _____

4

Notează câte un enunț în care cuvintele „cheie” și „poartă” să aibă sensuri diferite față de cele din text.

cheie

poartă

5

Transcrie din text cuvinte care conțin grupurile de sunete indicate.

oa: _____ (4 cuvinte)

ea: _____ (4 cuvinte)

ie: _____ (2 cuvinte)

ia: _____ (2 cuvinte)

6 Transformă. Încercuiește grupurile de sunete.

• suflet omenesc
inimă _____	• copil sfios
ființă _____	• nor răsleț
turmă _____
• nor ceresc
vale _____	• vâl strălucitor
rochie _____	• platou îmbietor
tavă _____

7 a) Transformă după model:

Propoziții

- nor → (niște/mulți) nori → toți norii
- abur → _____ → _____ → _____
- oaspete → _____ → _____ → _____
- brad → _____ → _____ → _____

b) Alcătuieste câte o propoziție cu ultimele forme ale cuvintelor date. Propoziția să exprime o informație, o întrebare sau o bucurie.

8 Explică oral semnele de punctuație.

– E rău de noi, măicuță!
Al treilea pui i-a răspuns:
– A venit iar stăpânul cu feciorul lui pe aici.
Atunci omul i-a spus feciorului: „Să te duci, fiule, pe la frați,
pe la cumnați, pe la cumetri...”

9 Ordonează enunțurile următoare pentru a obține un text.

- Apoi îi spuse celei tinere:
- Dacă nu știi să gândești cu mintea ta, poți cel puțin să le ceri sfatul celor mai mari decât tine.
- O maimuță tânără căpătă de la cineva o nucă. Nu mai văzuse nuci până atunci, dar auzise că sunt foarte bune. De aceea o duse la gură și mușcă zdravăn din ea. Nuca nu se sparse, dar dinții maimuței începură să doară grozav. Înciudată, maimuța cea tânără aruncă fructul cât colo. [...]
- O altă maimuță, mai în vârstă, văzu totul. Ridică nuca, o lovi cu o piatră și îi desfăcu miezul, pe care îl consumă cu o vădită plăcere.

(Bucur Milesco, „Maimuța nepricepută“)

Ce învățătură se desprinde?

Atelier ♦ Citește textul. Scrie apoi și tu un text după o întâmplare imaginată.

Era o zi toridă de iulie. Răducu stătea într-un hamac, la umbra unor pomi din livadă. Citea dintr-o carte de aventuri...

... Se auzeau valurile mării lovind stâncile insulei. Deodată, coliba lor a pârâit sub trupul unui dinozaur uriaș.

Radu ar fi vrut să fugă, dar nu putea. Era prins ca într-un năvod în ochiurile hamacului. Se zvârcolea neputincios.

Dinozaurul l-a ridicat și l-a pus de gât ca pe o plasă cu pește. Se balansa în stânga și în dreapta gâtului lung. Era sus, aproape ameteșe... Auzi brusc un glas bubuitoare:

– Ce faci, nu te mai trezești? Dacă te mai mișc mult, te arunc ca pe o ghiulea spre vasul piraților.

Deschise ochii buimăcit. Vărul său, Tudor, scutura hamacul.

Clubul de lectură

Bate vântul papura, zboară codobatura (fragment)

de Lidia Novac

Era o zi frumoasă de vară, într-o margine de pădure. Păsările zburau voioase din creangă în creangă, agățând tot felul de flori colorate, adunate de prin grădini, înflorind locul ca pentru o mare sărbătoare.

Albinele sălbatice se așezaseră în rând, pe cărarea principală, cu faguri plini de miere, gata să fie serviți tuturor invitaților care vor veni la nunta Ciocârliei, căci nunta ei, a neîntrecutei cântărețe, avea să înceapă peste puțin timp.

Aproape toți invitații erau gata să sosească la nuntă însă undeva, pe malul unui lac, o pasăre micuță, Codobatura, plângea necăjită:

– Și pe mine m-a invitat Ciocârlia la nuntă, dar nu pot să merg așa...

– Cum adică, așa...?

– Așa cum sunt, cu coada asta mică pe care o am, nu sunt deloc elegantă!

– Eu am o idee! îi spuse Coțofana. Du-te la pasărea Ochiul-Boului și roag-o să-ți împrumute coada ei. Cu ea ai să fii foarte elegantă!

Zis și făcut! Se duse Codobatura, o rugă frumos să-i împrumute coada cea lungă ca o podoabă

și, cât ai clipi, își luă zborul: zbrrrr! spre locul nunții. Toate păsările au privit-o uimite și au admirat-o pentru eleganța ei.

A doua zi, cu toate că soarele era sus, pe cer, pe malul lacului era liniște deplină.

La un moment dat, un ciocănit: boc-boc, boc-boc, boc-boc, la ușa cuibului Codobaturei tulbură liniștea din jur.

– Cine e, cine ne deranjează atât de dimineață? întrebă Codobatura, ieșind afară.

– Eu sunt, surată, pasărea Ochiul-Boului, am venit să-mi dai coada pe care ți-am împrumutat-o! Știi, așa, cu doar câteva pene care mi-au mai rămas, nu prea mă simt bine!

– Ei, asta-i bună! Nu te simți bine! Ba să te simți foarte bine, că ești frumoasă și cu cele câteva pene care ți-au mai rămas! Nu pot să-ți dau coada, că mi-e somn. Sunt obosită, după serbarea de ieri! Și-i închise ușa în nas. [...]

Așa stând lucrurile, Codobatura și tot neamul ei au rămas cu coada aceea frumoasă și tot bat din ea neconținut ca să se încredințeze că o mai au.

Recapitulare

- Citește textul.

Cartierul Winnie-Puh

(fragment)

după A. A. Milne

După vijelia îngrozitoare din pădure, Winnie-Puh, ursulețul, și amicul său, Porculete, au hotărât să-i facă o vizită Bufniței, să vadă dacă a pățit ceva.

– Luați loc, spuse amabilă Bufnița.

Se auzi o trosnitură puternică. Ce-i asta?

– Păze! strigă Puh. Fii atent la ceas! Dă-te la o parte, Porculete! Porculete, cad peste tine!

– Ajutor, strigă Porculete.

Partea de cameră unde se afla Puh se ridica încet în sus și scaunul lui începu să alunece în jos, peste scaunul lui Porculete. Se auzi din nou o trosnitură puternică... și camera Bufniței era de nerecunoscut.

– Puh, spuse speriat Porculete.

– Da, rosti unul dintre scaune.

– Unde suntem?

– Nu sunt prea sigur, spuse scaunul.

– Suntem... suntem în casa Bufniței?

– Cred că da, pentru că tocmai urma să bem ceaiul și nu l-am băut.

– A! Oare Bufnița ține întotdeauna o cutie poștală pe tavan?

– Acolo o ține?

– Da, privește.

– Nu pot, spuse Puh, sunt cu fața în jos sub ceva și asta este o poziție foarte proastă pentru a privi un tavan.

Se auzi o mișcare în spatele mesei din celălalt colț al camerei și Bufnița reveni printre ei.

– Cred că vântul ți-a dărâmat casa, spuse Porculete.

Auzind asta, Bufnița zbură să-și vadă noul tavan, admirându-și cutia poștală.

– Bufnițo, coboară, spuse Porculete, coboară ca să-l ajuți pe Puh!

Împinseră și traseră fotoliul și Puh ieși de dedesubt și acum putea să privească din nou în jur.

– Bravo! rosti Bufnița. Frumoasă situație! Trebuie să ne preocupe acum Problema Salvării. Pentru că nu putem ieși prin ceea ce era înainte ușa principală. A căzut ceva pe ea.

– Ai putea să zbori până sus la cutia poștală, cu Porculete pe spate? întrebă Puh.

– Nu, se grăbi să răspundă Porculete. Nu poate.

Bufnița îi explică despre Mușchii Dorsali Necesari...

– Pentru că, înțelegi tu, Bufnițo, dacă am putea să îl băgăm pe Porculete în cutia poștală, s-ar putea strecura după ajutor.

Și deodată îi veni o idee.

– Legi un capăt de sfoară de Porculete, zbori până la cutia poștală cu celălalt capăt în cioc, tragi sfoara prin cutia de sârmă și o cobori pe podea. Apoi tragi de acest capăt împreună cu mine, și Porculete o să se ridice încet, la celălalt capăt. Și gata.

– Și gata cu Porculete, spuse Bufnița. Dacă se rupe sfoara.

– Dacă se rupe, întrebă Porculete, fiindcă dorea cu adevărat să știe.

– Atunci încercăm altă sfoară.

Asta nu era prea plăcut pentru Porculete, fiindcă oricât de multe sfori ar fi încercat să tragă în sus, tot el va fi cel care cădea, dar părea singura soluție.

1**Încercuiește și motivează.**

- Fragmentul este: a) nonliterar b) o descriere c) o narațiune
 literar științific un dialog
- Locul unde se petrece întâmplarea:
 la casa lui Puh, ursulețul la casa Bufniței la sala de spectacol
- Timpul când are loc întâmplarea:
 la cutremur la o vijelie puternică la tăierea unui copac

2

- Răspunde:** a) Care sunt personajele?
 b) Ce s-a întâmplat cu locuința Bufniței?
 c) Unde s-a trezit Puh?
 d) Care a fost ideea lui Puh pentru a chema ajutoare?

3**Completează cu explicațiile potrivite.**

- a) Bufnița a coborât ca să _____
-
- b) Cei doi musafiri și Bufnița nu puteau ieși pe ușa principală, deoarece _____
-
- c) De ce dorea Puh să-l bage pe Porculete în cutia poștală? _____
-
- d) Porculete a acceptat riscul salvării, pentru că _____
-

4**Spune-ți părerea! Spune în 2-3 enunțuri ce ți-a plăcut în acest fragment.****5****A. Subliniază în text:**

- a) cu o *linie albastră* – o propoziție exclamativă care exprimă:
- un avertisment ● o poruncă
- b) cu o *linie maro* – o propoziție interogativă care exprimă: ● o întrebare

B. Transcrie câte o propoziție exclamativă care exprimă:

- un strigăt de salvare: _____
- un sentiment de aparentă bucurie: _____
- o strigare: _____

6

Încercuiește în text o adresare despărțită prin virgulă de restul propoziției.

7

Alcătuiește o propoziție în care să apară o enumerare.

8

Transformă propoziția dată, ca să exprime o întrebare, apoi bucuria unei idei noi.
Atunci încercăm cu altă sfoară.

9

Completează tabelul.

Expresii și cuvinte	Cuvinte cu sens asemănător	Cuvinte cu sens opus
a se da jos	a coborî, a cădea	a sui, a urca, a se înălța
a scoate la iveală		
a lua loc		
amabil		
a dărâma		
pardoseală		
a ieși		

Atelier ♦ Alcătuiește un text de 7-8 rânduri în care să prezinți o întâmplare imaginată de tine, pornind de la textul citit. Alege un titlu potrivit.
